

II.12

DEFINITIVNI PRESTANAK RADA
POSTROJENJA ILI NJEGOVIH DELOVA
IGM “MLADOST” DOO LESKOVAC

Maj 2024.

1. Uvod.....	3
2. Cilj plana i programa.....	3
3. Faze prestanka rada i zatvaranje preduzeća	4
4. Koraci pri prestanku proizvodnog procesa	5
5. Demontaža (uklanjanje opreme, uređaja i objekata sa predmetne lokacije).....	5
6. Remedijacija i rekultivacija	5
7. Zaključak.....	6

1.Uvod

Prema Zakonu o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađivanja životne sredine (Sl. gl. RS , broj 135/04, 25/2015 i 109/2021), Uredbe o vrstama aktivnosti i postrojenja za koje se izdaje integrisana dozvola (Sl. gl. RS broj 84/05) i Uredbi o utvrđivanju programa dinamike podnošenja zahteva za izdavanje integrisane dozvole (Sl. gl. RS, broj 108/2008) za postojeća postrojenja za proizvodnju keramičkih proizvoda pečenjem..., preduzeće IGM “Mladost” je u obavezi da izradi Definitivni prestanak rada postrojenja ili njegovih delova. Plan mera za definitivni prestanak rada postrojenja ili njegovih delova se izvodi u svrhu izbegavanja rizika od zagađivanja i u svrhu vraćanja lokacije na kom je radilo preduzeće u zadovoljavajuće stanje. U tom smislu potrebno je uskladiti niz aktivnosti, neophodnih da bi sam proces prestanka rada preduzeća bio stručno planiran a troškovi vraćanja lokacije u zadovoljavajuće stanje bili što niži. Izraz “zadovoljavajuće” nije strogo definisan, ali sudeći prema iskustvu sa zatvaranjima lokacija unutar EU, jasno je da stavljanje pogona van funkcije uključuje znatne radne aktivnosti i troškove. Jasno je da zatvaranje postrojenja više nije povezano sa pozitivnim novčanim tokom ili “otpadnom vrednošću” već iziskuje značajne finansijske odluke koje se moraju razmatrati profesionalno i sistemski.

2. Cilj plana i programa

Osnovni cilj izrade plana mera za zaštitu životne sredine po prestanku rada preduzeća je sveobuhvatno razmatranje svih aktivnosti neophodnih za vraćanje lokacije odnosno predmetnog zemljišta u stanje koje neće imati negativan uticaj na životnu sredinu.

Da bi se stručno pristupilo izradi plana potrebna je sledeća dokumentacija

- a) izveštaj o stanju lokacije
- b) projektna dokumentacija (građevinska, mašinska, električna, vodovod-kanalizacija)
- c) bilansi stanja (materijalna vrednost postrojenja- rezervisanje finansijskih sredstava)
- d) analiza planiranog preostalog radnog veka postrojenja

Ovim planom predviđa se prestanak procesa proizvodnje, prekid energetskih napajanja, fizičko tehnička zaštita lokacije, demontaža opreme i objekata, zbrinjavanje preostalog otpada, revitalizacija i rekultivacija zemljišta na području fabrike i Gliništa. Shodno tome, menadžment fabrike mora planirati troškove za sve ove aktivnosti. Troškovi mogu u velikoj meri biti umanjeni ukoliko se lokacija zaštititi od zagađenja i očuva potencijalna vrednost zemljišta, a time očuva i preprodajna vrednost lokacije. Sa smanjenjem kapaciteta za skladištenje otpada, a ujedno sa generisanjem sve većih količina otpada, dobrim planiranjem je u velikoj meri moguće redukovati novčana sredstva za njegovo zbrinjavanje. Posebno je važno naglasiti da je najcelishodnije pogone ili objekte koji su van funkcije i nisu u planu prenamene, što pre demontirati, a površinu zemljišta vratiti u odgovarajuće stanje. Upravo iz tog razloga, menadžment preduzeća je uklonio objekat stare ciglane izgrađene 1911godine, a koja nije u funkciji. a prostor preuredio u otvoreno skladište gotovih proizvoda

Plan zatvaranja preduzeća u velikoj meri je vezan za zalihe osnovne sirovine u aktuelnim gliništima. Elaboratima o stanju zaliha na gliništima plan zatvaranja pogona se predviđa za **85 godina** , što je polazana osnova za rezervisanje finansijskih sredstava za tu namenu.

Predviđena sredstva su u visini 3,5 % od materijalne imovine pogona.

Materijalna vrednost pogona je sledeća	
Zemljište.....	452 616 897,2 RSD
din	
Građevinski objekti.....	1 360 151 341,56 RSD
Oprema	2 323 545 301,56 RSD

Ukupno	4 136 313 540,32RSD

Predviđena sredstva za vraćanje lokacije u stanje koje neće imati negativan uticaj na životnu sredinu:
 $4\,136\,313\,540,32 \times 0,035 = 144\,770\,973,91\text{RSD}$

Knjigovodstvo će, diskontovanjem novčanih tokova, u bilansu stanja izvršiti rezervisanja pomenutih sredstava

Procentualni udeo troškova zatvaranja pogona :

1.	čišćenje lokacije odnosno dovođenje lokacije u “zadovoljavajuće” stanje.....	29,6%
2.	zbrinjavanje preostalog otpada.....	12,8%
3.	troškovi savetnika.....	3,2%
4.	troškovi obezbeđenja i čuvanja objekta	0,6%
5.	rezervisanje sredstava za nesmetano funkcionisanje tretmana opasnog otpada.....	47,3%
6.	rezervisanje sredstava za nepredviđene situacije.....	6,5%

		100,0 %

Preduzeće IGM “Mladost” doo Leskovac svoje aktivnosti izvodi na tri lokacije ; Glinište Kaštavar koje zauzima površinu od 8,94 ha, Glinište Mala Grabovnica čija je površina 6 ha i Lokacija proizvodnog pogona Fabrike crepa u naselju Kumolak u Leskovcu. Što se tiče gore pomenutih gliništa, preduzeće poseduje elaborate o stanju kopova urađene od strane projektne organizacije “Geoprofesional” za glinište Kaštavar i organizacije Geostim za glinište Grabovnica u kojima su dati stručni podaci o stanju zemljišta, kvalitetu sirovine, sa predviđenim zalihama sirovina. Pomenute projektne organizacije su za potrebe IGM “Mladost” doo izradile i Studije o proceni uticaja na životnu sredinu za gliništa kao i elaborate o rekultivaciji predmetnih površina. Što se tiče lokacije Leskovac preduzeće će izvršiti ispitivanje zemljišta i po prestanku rada preduzeća, karakteristike i prametre zemljišta i podzemnih voda vratiti u stanje koje zadovoljava norme predviđene za predmetnu lokaciju.

3. Faze prestanka rada i zatvaranje preduzeća

Posle odluke menadžmenta da se pristupi aktivnostima za prestanak rada preduzeća, prekid proizvodnog procesa, demontaža opreme i objekata i vraćanje zemljišta u stanje koje dodatno ne zagađuje životnu sredinu, odvijaće se u dve faze:

Prva faza će obuhvatiti obustavljanje svih aktivnosti direktno vezanih za proizvodnju i odlaganja zaliha materijala i otpada koji nastaju u procesu rada. U ovoj fazi biće izvršena demontaža

opreme i uređaja, a objekti (ukoliko ne budu prenamenjeni za druge aktivnosti) uklonjeni sa iskopom temelja. U ovoj fazi je neophodno voditi računa o preveniranju i minimiziranju produkcije otpada, preduzimanju mera za sprečavanje akcidentnih situacija i da se aktivnostima oko zatvaranja preduzeća ne javlja dodatno zagađenje.

Druga faza podrazumeva vraćanje predmetne površine u stanje koje svojim emisijama ne ugrožava životnu sredinu.

4. Koraci pri prestanku proizvodnog procesa

Prestanak procesa proizvodnje će se odvijati u nekoliko koraka.

1. Prestanak eksploatacionih radova na kopovima Kaštavar i Mala Grabovnica.
2. Završetak proizvodnje uskladištene količine gline na skladištu i odležavalištu.
3. Prodaja svih zaliha iz proizvodnog procesa preduzeća
4. Prodaja opreme iz tehnološkog lanca proizvodnje zainteresovanim kupcima.
5. Potpisivanje ugovora sa firmom koja bi izvršila uklanjanje preostale opreme iz objekata IGM “Mladost” doo Leskovac i predaja tehničke dokumentacije (tehnološki projekat , mašinski projekat, projekat električnih instalacija)
6. Ukoliko nije moguća prenamena građevinskih objekata, potpisivanje ugovora sa pravnim licem koji bi izvršio rušenje objekata iz temelja i predaja tehničke dokumentacije (građevinski projekat, projekat vodovoda i kanalizacije)
7. Uručivanje relevantne dokumentacije preduzeća IGM “Mladost” doo Leskovac Gradskom arhivu grada Leskovca.
8. Uručivanje izveštaja o izvršenim radovima rekultivacije i revitalizacije i izvršenim merenjima stanja životne sredine za sve tri lokacije (Kop Kaštavar, Kop Mala Grabovnica, Postrojenje IGM Mladost doo Leskovac) lokalnoj samoupravi i Ministarstvu životne sredine i prostornog planiranja.

5. Demontaža (uklanjanje opreme, uređaja i objekata sa predmetne lokacije)

Veći deo opreme koja se koristi u procesu proizvodnje crepa prilikom demontaže ne predstavlja nikakvu opasnost po životnu sredinu. Po završenoj demontaži sva opreme biće uklonjena sa lokacije fabrike i odložena na predviđeno mesto. Ukoliko oprema ne može da se iskoristi u drugoj fabrici kompanije “Mladost” ili da se proda, biće razmontirana i kao otpad predata ovlašćenoj organizaciji za skladištenje, tretman i transport predmetnog otpada.

Objekti koji se nalaze na predmetnim lokacijama biće srušeni, a armatura iz armirano-betonskih konstrukcija biće skupljena i prodana kao metalni otpad. Podzemne instalacije biće demontirane i uklonjene. Azbestno cementni cevovodi biće demontirani i odloženi na način propisan uredbom o načinu i postupcima upravljanja otpadom koji sadrži azbest (Sl. gl. RS, br. 60/2008)

Sve emeljne ploče na lokaciji biće uklonjene. Otpadna betonska podloga biće predata ovlašćenoj organizaciji za skladištenje, transport i tretman predmetnog otpada.

6. Remedijacija i rekultivacija

Zemljište sve tri lokacije: **Kop Kaštavar, Kop Mala Grabovnica, Postrojenje IGM Mladost doo Leskovac** će biti rekultivisano i revitalizovano sa pošumljavanjem i uređenjem zelenih površina. Nasipanje terena biće izvršeno do kote terena pre izgradnje fabrike. Rekultivacija gliništa vršiće se po

Glavnom projektu rekultivacije gliništa Kaštavar projektovanog od strane projektne organizacija "Geominis" Beograd i Glavnom projektu rekultivacije gliništa Mala Grabovnica urađenog od strane projektne organizacije "Geostim" Beograd i na koje su dobijene saglasnosti odgovarajućeg Ministarstva Republike Srbije. Što se tiče površinskog kopa Čekmin koji više nije u eksploataciji, privredno društvo Geoprofesional Beograd je uradio Tehnički rudarski projekat rekultivacije zemljišta na površinskom kopu Čekmin kod Leskovca

7. Zaključak

Kao posledica postupka revitalizacije i rekultivacije određene lokacije može doći do promene u ravnoteži površinskog sloja terena, što može dovesti do povećanja raznolikosti postojeće flore i faune.

IGM "Mladost" doo će posle izvršene sanacije terena obaviti sva potrebna merenja, kako bi se eliminisala svaka mogućnost negativnog uticaja fabrike na stanje životne sredine.